

Kodein (adiktologie)

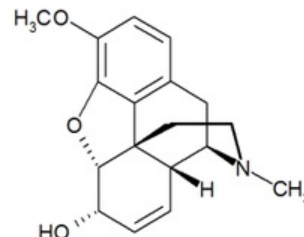
Kodein je přírodní **opiát**, vyskytující se v pryskyřici máku setého (*Papaver somniferum*). Používá se zejména jako antitusikum a analgetikum. Má také významný potenciál návyku a pro své euforizující účinky bývá zneužíván jako droga.

Účinky

Kodein **tlumí bolest** slabší až střední intenzity a **zvyšuje práh pro kašlací reflex**. Obvykle je podáván perorálně. Jako analgetikum funguje pouze *symptomaticky* (potlačuje následky, ale neodstraňuje příčinu bolesti). Kodein *nemusí být účinný u chronických bolestí*, ale částečně působí na bolesti neuropatické. Kodeinu lze rovněž použít při úporných průjmech, kdy je klinicky významné riziko dehydratace. Při dlouhodobém užívání se však dostavuje komplikace v podobě *spastické obstipace* (zácpa). Podobné účinky má dihydrokodein.

Intoxikace a závislost

Kodein, stejně jako další opiáty a opioidy, vyvolává fyzickou i psychickou závislost. Při užití obvyklé dávky cítí intoxikovaný mírnou euforii či apatii, má zpomalené psychomotorické tempo, a budí dojem nevalného zájmu o okolí. Ani při nitrožilní aplikaci se nedostavuje intenzivní euforická extáze jako při užití morfinu či heroinu.

Strukturní vzorec kodeinu

Akutní intoxikace

Nastává po užití neobvykle velké dávky, nebo drogy neobvykle vysoké kvality. Mezi příznaky patří výrazná míoza, periodické dýchání, bledá pokožka, bradykardie, setřelá řeč, a především somnolence až kóma. Kodein způsobuje *útlum respiračního centra*, a největším rizikem je tedy zástava dýchání. V takovém případě je na místě indikace opiátového antagonisty (naloxon). Další možnou komplikací je aspirace žaludečního obsahu, neboť opiáty dráždí v CNS centrum pro zvracení a fungují jako emetikum.

Abstinenční příznaky

Po náhlém vysazení dlouhodobě užívaného kodeinu se objevují během 8–12 hodin. Zpravidla je přítomno slzení, pocení, rýma a zívání. Později se objevuje horečka, zvracení, hypertenze, mydriáza, nechutenství, svalový třes a průjem. Výjimkou nejsou ani bolesti v abdominální oblasti, nebo bolesti zad a končetin. Syndrom z vysazení lze zmírnit **postupným snižováním dávek**, nebo **substituční léčbou** (metadon). Proces zvládnutí abstinčních příznaků opiátů bez medikace se v anglosaské literatuře označuje jako tzv. *studený krocan* (*cold turkey*) a připomíná chřipkové onemocnění. Abstinenční syndrom trvá **obvykle 1–2 týdny**, přičemž jeho intenzita postupně klesá.

Odkazy

Související články

- Morfin
- Opiáty
- Poruchy vyvolané užíváním opioidů

Použitá literatura

- MARTÍNKOVÁ, Jiřina. *Farmakologie pro studenty zdravotnických oborů*. 1. vydání. Praha : Grada, 2007. s. 40,69,156,161-169,234-253. ISBN 978-80-247-1356-4.
- RAHN, Ewald a Mahnkopf ANGELA. *Psychiatrie : Učebnice pro studium a praxi*. 1. vydání. Praha : Grada - Publishing, 2000. s. 283-284. ISBN 80-7169-964-0.
- NĚMEC, Karel, et al. *Wikiskripta : Poruchy vyvolané užíváním opioidů* [online]. MEFANET, ©2010. Poslední revize 2012, [cit. 2014-03-12]. <https://www.wikiskripta.eu/w/Poruchy_vyvolan%C3%A9_u%C5%BE%C3%ADv%C3%A1n%C3%ADm_opioid%C5%AF>.